

Fundacja rodzinna

– cel jej wprowadzenia
oraz zasady działania

RIKKW

A top-down view of a desk setup. On the left, a portion of a silver laptop is visible. In the center, a white keyboard is partially shown. To the left of the keyboard, a pair of glasses with dark frames and a white pen are resting on the desk. In the foreground, an open spiral-bound notebook with lined pages is open. The background is a dark green gradient.

Spis treści

- **Zasady działania fundacji rodzinnej**
- **Powstanie fundacji rodzinnej**
- **Zasady spełniania świadczeń przez fundację rodzinną**
- **Podatki**
- **Organy fundacji rodzinnej**
- **Powództwo o uchylenie uchwały oraz powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały**
- **Obowiązek informacyjny względem KAS**
- **Rejestr fundacji rodzinnych**
- **Zakończenie bytu prawnego fundacji rodzinnej**

ZASADY DZIAŁANIA FUNDACJI RODZINNEJ

Fundacja rodzinna posiada **osobowość prawną**, którą zyskuje z chwilą wpisu do rejestru fundacji rodzinnych (art. 4 ust. 1 Ustawy).

Do tego momentu funkcjonować może jako **fundacja rodzinna w organizacji**, która we własnym imieniu zarządza posiadany majątkiem i zapewnia jego ochronę. Może także nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną.

Zasady działania fundacji rodzinnej

Fundacja rodzinna może wykonywać działalność gospodarczą, ale jedynie w określonym przez Ustawę następującym zakresie (art. 5 Ustawy):

- zbywania mienia, o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia;
- najmu, dzierżawy lub udostępniania mienia do korzystania na innej podstawie;
- przystępowania do spółek handlowych, funduszy inwestycyjnych, spółdzielni oraz podmiotów o podobnym charakterze, mających swoją siedzibę w kraju albo za granicą, a także uczestnictwa w tych spółkach, funduszach, spółdzielniach oraz podmiotach;
- nabywania i zbywania papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze;
- udzielania pożyczek:
  1. spółkom kapitałowym, w których fundacja rodzinna posiada udziały albo akcje,
  2. spółkom osobowym, w których fundacja rodzinna uczestniczy jako wspólnik,
  3. beneficjentom;
- obrotu zagranicznymi środkami płatniczymi należącymi do fundacji rodzinnej w celu dokonywania płatności związanych z działalnością fundacji rodzinnej;
- gospodarki leśnej - wyłącznie w związku z prowadzonym gospodarstwem rolnym;
- produkcji przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, z wyjątkiem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym, o ile ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu - wyłącznie w związku z prowadzonym gospodarstwem rolnym.

POWSTANIE FUNDACJI RODZINNEJ

Fundacja rodzinna ustanawiana jest w formie aktu notarialnego (art. 22 Ustawy) poprzez złożenie oświadczenia o ustanowieniu fundacji rodzinnej:

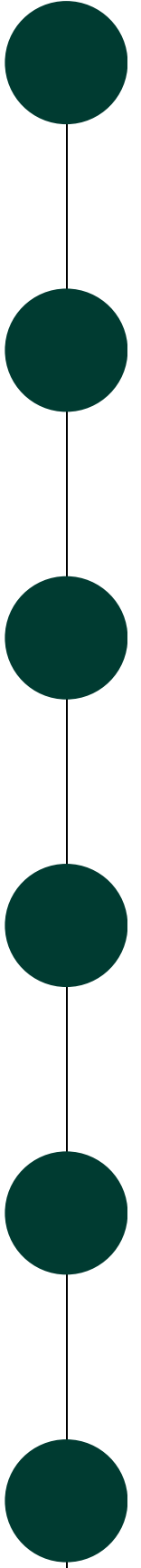

**w akcie
założycielskim**
– przez co najmniej
jednego fundatora

w testamencie
– przez maksymalnie
jednego fundatora

Do powstania fundacji rodzinnej wymagane jest (art. 21 Ustawy):

złożenie oświadczenia
o ustanowieniu fundacji rodzinnej;

ustalenie statutu
(w formie aktu notarialnego);

sporządzenie spisu mienia;

ustanowienie organów;

wniesienie funduszu założycielskiego;

wpisanie do rejestru fundacji rodzinnych.

Fundator

Co do zasady, założycielem fundacji (fundatorem) może być wyłącznie osoba fizyczna, która ma pełną zdolność do czynności prawnych.

Fundator wnosi do fundacji rodzinnej mienie na pokrycie funduszu założycielskiego. Fundator nie odpowiada za zobowiązania fundacji rodzinnej.

Ukształtowanie zakresu uprawnień fundatora możliwe jest w statucie fundacji rodzinnej.

Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne. Fundator może jednak w statucie fundacji rodzinnej powierzyć wykonywanie swoich uprawnień innej osobie.

W przypadku, gdy fundacja rodzinna ma więcej niż jednego fundatora zgodnie z Ustawą:

- **wykonują oni prawa i obowiązki fundatora wspólnie;**
- **zmiana beneficjenta lub jego uprawnień dokonywana jest za zgodą pozostałych fundatorów (art. 14 Ustawy).**

Modyfikacja powyższych reguł możliwa jest jednakże poprzez zamieszczenie odpowiedniego postanowienia w statucie fundacji rodzinnej.

Fundator nie odpowiada za zobowiązania fundacji. Fundacja odpowiada solidarnie z fundatorem za zobowiązania fundatora powstałe przed ustanowieniem fundacji. Nie można tej odpowiedzialności wyłączyć bez zgody wierzyciela ani ograniczyć. Odpowiedzialność fundacji ograniczona jest do wartości mienia wniesionego przez fundatora według stanu z chwili wniesienia, a według cen z chwili zaspokojenia wierzyciela.

Mienie fundacji rodzinnej

Jako **minimalną wysokość** funduszu założycielskiego **Ustawa przewiduje kwotę 100 000 zł** (art. 17 Ustawy). Wartość mienia wniesionego w postaci innej niż środki pieniężne rozumiana jest jako jego wartość rynkowa ustalona na dzień wniesienia mienia.

Beneficjent

Beneficjent to osoba, która zgodnie ze statutem fundacji może otrzymywać określone świadczenia od fundacji lub mienie w związku z rozwiązaniem fundacji.

Beneficjentem fundacji rodzinnej może być (art. 30 Ustawy):

- **osoba fizyczna;**
- **organizacja pozarządowa prowadząca działalność pożytku publicznego;**
- **fundator.**

W przypadku, gdy beneficjentem jest małoletni, możliwe jest zastrzeżenie przez fundatora, że przedmioty przypadające temu beneficjentowi z tytułu świadczeń spełnionych przez fundację rodzinną nie będą objęte zarządem sprawowanym przez rodziców. Warto jednak, aby w takim przypadku fundator wyznaczył zarządcę, bowiem w innym przypadku zarząd nad takimi przedmiotami sprawować będzie kurator ustanowiony przez sąd opiekuńczy (art. 33).

Zasady spełniania świadczeń przez fundację rodzinną

Możliwe jest przyznanie świadczenia od fundacji rodzinnej pod warunkiem albo z zastrzeżeniem terminu (art. 34 ust. 1 Ustawy).

Spełnienie świadczenia na rzecz beneficjenta fundacji rodzinnej:

- nie może zagrażać wypłacalności fundacji rodzinnej wobec jej wierzycieli niebędących jej beneficjentami;
- każdorazowo uzależnione jest od bieżącej sytuacji finansowej fundacji rodzinnej.

Jeżeli w związku z zobowiązaniami osób trzecich brak jest możliwości zaspokojenia beneficjentów w pełnej wysokości, zarząd dokonuje **miarkowania świadczeń** – tak, aby nie pokrzywdzić żadnego z beneficjentów. **Bieg terminu spełnienia świadczeń co do pozostałej kwoty w takim przypadku ulega zawieszeniu do czasu poprawy sytuacji finansowej fundacji rodzinnej** (art. 38 Ustawy).

W pierwszej kolejności fundacja rodzinna zaspokaja roszczenia osób, wobec których fundatora obciąża obowiązek alimentacyjny. Jednakże powyższe nie może prowadzić do pokrzywdzenia beneficjenta, wobec którego na fundatorze ciąży obowiązek alimentacyjny (art. 37 Ustawy).

Podatki

wniesienie majątku - brak podatku dochodowego;

dochody fundacji - co do zasady brak podatku dochodowego (sankcyjna stawka podatku dochodowego w przypadku prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej wykraczającej poza dozwolony katalog czynności; podatek od przychodów z budynków, jeśli wartość nieruchomości przekroczy 10 mln złotych; podatek w przypadku rozwiązania fundacji);

wypłaty beneficjentom z tzw. "zerowej grupy podatkowej" - 15 % CIT;

wypłaty beneficjentom z I i II grupy podatkowej - 10 % PIT + 15 % CIT;

wypłaty pozostałym beneficjentom – 15 % PIT + 15 % CIT;

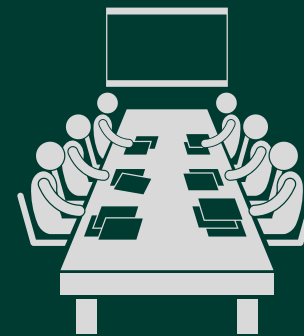
ustawa wprowadza katalog czynności, które będą traktowane jako „ukryte zyski” i opodatkowane analogicznie do świadczeń dla beneficjentów;

fundacja rodzinna, w odróżnieniu od beneficjentów i fundatorów, nie może zostać współnikiem spółki podlegającej reżimowi estońskiego CIT.

ORGANY FUNDACJI RODZINNEJ

ZARZĄD

RADA NADZORCZA
(„fakultatywna”)

ZGROMADZENIE
BENEFICJENTÓW

Kadencja członka Zarządu / Rady Nadzorczej obliczana jest w pełnych latach obrotowych.
W statucie możliwe jest odmienne uregulowanie sposobu obliczania kadencji.

Możliwe jest określenie sposobu organizacji i wykonywania czynności przez organ w regulaminie.

Posiedzenia organów fundacji rodzinnej

Posiedzenia organów fundacji rodzinnej winny odbywać się w lokalu fundacji rodzinnej, chyba że statut fundacji rodzinnej przewiduje ich odbywanie w innym miejscu. Możliwe jest posiedzenia w innym miejscu niż te, o których mowa powyżej, jeżeli wszyscy członkowie tego organu wyrażą na to zgodę.

Ponadto, jeżeli możliwość ta nie jest wyłączona przez statut, możliwe jest również uczestnictwo w posiedzeniu organu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, przy zapewnieniu następujących warunków:

- **transmisji obrazu w czasie rzeczywistym;**
- **dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której członek organu fundacji może wypowiadać się w toku obrad, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad;**
- **wykonywanie prawa głosu przed posiedzeniem lub w toku posiedzenia.**

Uchwały organów fundacji rodzinnej

Uchwała może zostać podjęta, jeżeli:

- **wszyscy członkowie organu zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu albo o głosowaniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość;**
- **w posiedzeniu albo głosowaniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość uczestniczy co najmniej połowa jego członków (z uwzględnieniem art. 73 ust. 1 Ustawy) – chyba że statut przewidywać będzie surowsze wymagania co do kworum.**

Przy ustalaniu kworum uwzględniani są członkowie organu uczestniczący w głosowaniu na piśmie albo uczestniczący w głosowaniu przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Uchwały organów fundacji rodzinnej

Uchwały organów fundacji rodzinnej zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że statut stanowić będzie inaczej. Uchwały będą protokołowane.

Protokół z posiedzenia organu fundacji rodzinnej zawierać musi:

listę członków organu uczestniczących w głosowaniu;

treść podjętych uchwał wraz z wynikiem głosowania;

podpisy co najmniej członka organu prowadzącego posiedzenie oraz protokolanta.

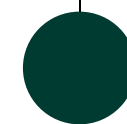
Każdemu członkowi organu przysługuje jeden głos, chyba że statut stanowi inaczej. Głosowania organu będą jawne.

Uchwały organów fundacji rodzinnej

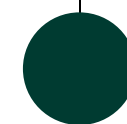
Tajne głosowania zarządzane są przy:

wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów fundacji rodzinnej;

pociągnięciu członków organów do odpowiedzialności;

na żądanie choćby jednego z członków organu uczestniczącego w głosowaniu.

Zarząd

Zarząd fundacji rodzinnej musi się składać z co najmniej jednego członka. Kadencja członka zarządu trwa trzy lata (chyba, że statut stanowi inaczej). W przypadku zarządu wieloosobowego, wszyscy jego członkowie obowiązani i uprawnieni są do wspólnego prowadzenia spraw fundacji rodzinnej, chyba że inaczej stanowi statut.

Reprezentacja

Prawo członka zarządu do reprezentowania fundacji rodzinnej dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, fundację reprezentuje dwóch członków zarządu działających łącznie. Oświadczenia składane fundacji rodzinnej oraz doręczenia pism fundacji rodzinnej mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu.

Prawa członka zarządu do reprezentowania fundacji rodzinnej nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.

Zadania zarządu fundacji rodzinnej:

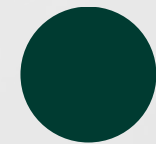
- prowadzenie spraw fundacji rodzinnej oraz reprezentowanie jej;
- realizacja celów fundacji rodzinnej określonych w statucie;
- podejmowanie czynności związanych z zapewnieniem płynności finansowej i wypłacalności fundacji rodzinnej;
- tworzenie, prowadzenie i aktualizowanie listy beneficjentów zgodnie z przepisami ustawy oraz zasadami zawartymi w statucie;
- informowanie beneficjenta o przysługującym mu świadczeniu;
- spełnianie świadczenia przysługującego beneficjentowi.

Zarząd

Członek zarządu:

przy wykonywaniu swoich czynności dokłada należytej staranności;

postępuje w sposób lojalny wobec fundacji rodzinnej;

obowiązany jest do zachowania poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją;

nie może ujawniać tajemnic fundacji rodzinnej także po wygaśnięciu mandatu.

O ile statut nie stanowi inaczej, członka zarządu powołuje i odwołuje fundator, a po jego śmierci – rada nadzorcza (jeżeli została ustanowiona).

W przypadku braku rady nadzorczej, powołania i odwołania członka zarządu dokonuje zgromadzenie beneficjentów.

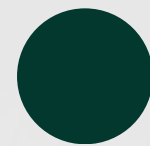
W przypadku ustanowienia fundacji rodzinnej w testamencie, fundator określa w nim osobę albo osoby, które zostaną powołane do pierwszego zarządu.

Zarząd

Mandat członka zarządu wygasa z chwilą:

odwołania;

śmierci;

rezygnacji z pełnienia funkcji.

Członek zarządu może być odwołany w każdym czasie, ale statut może ograniczyć prawo odwołania do ważnych powodów.

Członkowie zarządu mogą pełnić funkcje za wynagrodzeniem lub bez wynagrodzenia. Niezależnie od powyższego, członkom zarządu przysługuje zwrot kosztów związanych z udziałem w pracach zarządu.

Rada nadzorcza

Rada nadzorcza jest organem fakultatywnym – fundator może ustanowić radę nadzorczą fundacji rodzinnej w statucie. Jednakże w przypadku, gdy liczba beneficjentów przekracza 25, ustanowienie rady nadzorczej jest obowiązkowe.

Uprawnienia rady nadzorczej:

- pełni funkcje nadzorcze w stosunku do zarządu w zakresie przestrzegania prawa i postanowień zawartych w statucie;
- statut może rozszerzyć jej uprawnienia – w szczególności przewidywać, że zarząd obowiązany jest uzyskać zgodę rady nadzorczej przed dokonaniem określonej czynności.
- uprawniona jest do otrzymywania informacji, dokumentów, sprawozdań i wyjaśnień;

Członkowie rady nadzorczej powoływani są przez fundatora na pięcioletnią kadencję, a po jego śmierci przez zgromadzenie beneficjentów - chyba, że statut stanowi inaczej.

Nie można łączyć funkcji członka zarządu i rady nadzorczej.

Zgromadzenie beneficjentów

Zgromadzenie beneficjentów ustanawiane jest przez fundatora w statucie – tworzyć je beneficjenci, którym w statucie przyznane zostanie uprawnienie do uczestnictwa w nim.

Członek zgromadzenia beneficjentów zobowiązany jest dokładać należytej staranności przy wykonywaniu swoich obowiązków.

Uchwała zgromadzenia beneficjentów wymagana jest w następujących przypadkach:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego fundacji rodzinnej za poprzedni rok obrotowy;
- podział lub pokrycie wyniku finansowego netto;
- inne sprawy wymienione w ustawie lub statucie.
- udzielenie absolutorium członkom organów fundacji rodzinnej z wykonania przez nich obowiązków;
- wybór firmy audytorskiej, w przypadku gdy sprawozdanie finansowe, zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120), podlega badaniu;

Zgromadzenie beneficjentów jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim głosów, chyba że statut stanowi inaczej. Jednakże w celu powzięcia przez zgromadzenie beneficjentów uchwały o powołaniu lub odwołaniu członków zarządu lub rady nadzorczej, wymagane jest, aby uczestniczyła w nim co najmniej połowa członków zgromadzenia (w jakikolwiek sposób – czy to w posiedzeniu, głosowaniu na piśmie, czy przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość).

Odpowiedzialność członków organów

Członek zarządu, członek rady nadzorczej oraz likwidator odpowiadają wobec fundacji rodzinnej za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu, chyba że nie ponoszą winy. Jeśli szkodę wyrządziło kilka osób wspólnie – odpowiadają za nią solidarnie.

Możliwe zatem będzie zwolnienie się z odpowiedzialności przez członka organu, pod warunkiem, że udowodni, iż nie ponosi winy za wyrządzoną fundacji rodzinnej szkodę.

Obowiązek należytej staranności nie będzie naruszony, jeżeli członek organu dołoży należytej staranności, i postępując w sposób lojalny wobec fundacji rodzinnej, działać będzie w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które muszą być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.

POWÓDZTWO O UCHYLENIE UCHWAŁY ORAZ POWÓDZTWO O STWIERDZENIE NIEWAŻNOŚCI UCHWAŁY

W ramach kontroli sądowej uchwał organów fundacji rodzinnej ustawa przewiduje uprawnienie **fundatora, beneficjenta oraz członka organu fundacji rodzinnej** do wytoczenia przeciwko fundacji rodzinnej:

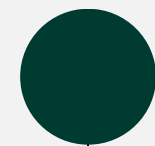
powództwa o uchylenie uchwały organu fundacji rodzinnej, sprzecznej z jej statutem lub celem fundacji – w terminie miesiąca od otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia podjęcia uchwały;

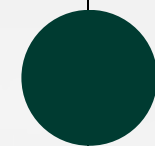
powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały organu fundacji rodzinnej sprzecznej z ustawą – w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym uprawniony powziął wiadomość o uchwale, nie później jednak niż z upływem dwóch lat od dnia podjęcia uchwały.

Obowiązek informacyjny względem KAS

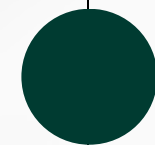
Fundacja rodzinna na żądanie organu Krajowej Administracji Skarbowej przekazuje w wyznaczonym terminie:

dane zawarte na liście beneficjentów;

spis mienia;

informacje o świadczeniach lub mieniu przekazanym w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej, w tym ich rodzaju, wysokości świadczeń lub wartości mienia, terminie i sposobie spełnienia świadczeń lub przekazaniu mienia.

REJESTR FUNDACJI RODZINNYCH

Fundacja rodzinna podlega wpisowi do rejestru fundacji rodzinnych. Rejestr fundacji rodzinnych jest jawny, a każdy ma prawo otrzymać z niego poświadczone odpisy, wyciągi, zaświadczenia i informacje. Dla każdej fundacji rodzinnej prowadzone są odrębne akta rejestrowe obejmujące akta postępowań rejestrowych prowadzonych dla danej fundacji rodzinnej.

Akta rejestrowe mają prawo przeglądać:

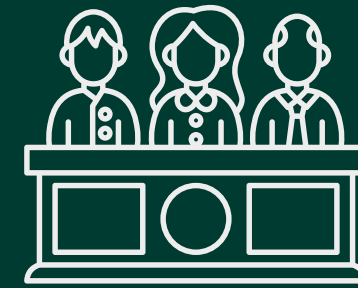
FUNDATOR

CZŁONEK ORGANU
FUNDACJI RODZINNEJ

BENEFICJENT

OSOBA MAJĄCA
INTERES PRAWNY

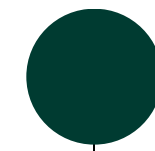
Rejestr fundacji rodzinnych prowadzony jest przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim.

Do rejestru fundację rodzinną zgłasza fundator. Jeżeli fundację rodzinną ustanowiono w testamencie, zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru dokonuje zarząd. Zgłoszenie wymaga podpisu wszystkich członków zarządu.

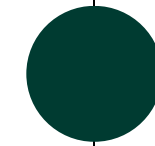
Zakończenie bytu prawnego fundacji rodzinnej

Fundacja rodzinna ulega
rozwiązaniu m.in. gdy:

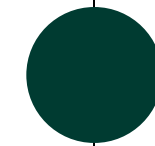
RKKW

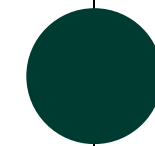
nie zostanie zgłoszona do rejestru fundacji rodzinnych w terminie sześciu miesięcy od dnia sporządzenia aktu założycielskiego albo ogłoszenia testamentu;

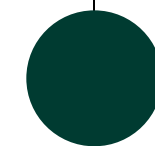
postanowienie sądu rejestrowego odmawiające zarejestrowania stanie się prawomocne;

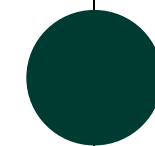
zajdą okoliczności wskazane w statucie, w szczególności upłynie okres, na jaki fundacja rodzinna została powołana, zrealizowany zostanie cel fundacji rodzinnej, brak jest możliwości dalszej realizacji celu fundacji rodzinnej lub jego realizacja wiąże się z nadmiernymi trudnościami, a usunięcie przeszkód nie może nastąpić bez konieczności poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów;

fundacja rodzinna zarządzana jest w sposób oczywiście sprzeczny z jej celem lub interesami beneficjentów;

z innych ważnych powodów kontynuowanie działalności fundacji rodzinnej będzie niecelowe;

zakończone zostanie postępowanie upadłościowe fundacji rodzinnej prowadzącej działalność gospodarczą.

Rozwiązanie fundacji rodzinnej następuje po przeprowadzeniu likwidacji, z chwilą wykreślenia fundacji rodzinnej z rejestru fundacji rodzinnych. Otwarcie likwidacji następuje z dniem uprawomocnienia się orzeczenia sądu rejestrowego o rozwiązaniu fundacji rodzinnej albo podjęcia przez zarząd albo zgromadzenie beneficjentów uchwały o rozwiązaniu fundacji rodzinnej. W czasie prowadzenia likwidacji nie można, przed spłaceniem wszystkich zobowiązań wobec osoby innej niż beneficjent, spełniać świadczenia na rzecz beneficjenta, ani dokonywać podziału majątku fundacji rodzinnej.

W przypadku pytań dotyczących możliwości wykorzystania fundacji rodzinnej przy strukturyzowaniu majątku lub kształtowaniu zasad sukcesji międzypokoleniowej, pozostajemy do dyspozycji i zachęcamy do kontaktu!

Karol Maciej Szymański

Partner Zarządzający
karol.szymanski@rkkw.pl

Piotr Letolc

Partner, adwokat
piotr.letolc@rkkw.pl

Maria Czaińska

Counsel, radca prawny
maria.czainska@rkkw.pl

